

ORDNA & VÅRDA

Nr 4. 2022

MEDLEMSTIDNING FÖRENINGSSARKIVEN I STOCKHOLMS LÄN

Arkivens dag 2022

Huddinge. Fotograf: Östen Andersson

Medelhavsmuseet. Arkeologisk utgrävning vid Abu Ghalib

Hägersten. Fotograf: Annika Dominicus

På väg mot Arkivens dag

Arkivens dag är en dag för att rikta fokus på arkiven och göra dem synliga. Förutsättningarna för att göra detta skiftar mellan olika arrangörer. Somliga arbetar ideellt och i princip utan någon budget, andra har en fast lokal och anställd personal. Alla har det gemensamt att det finns ett stort utbud av aktiviteter i Stockholmsområdet. För att hjälpa våra medlemsföreningar att synas arrangerade vi under hösten två föreläsningar.

Den första var en inspirationsföreläsning om att ställa ut arkivmaterial som hölls digitalt av Amanda Creutzer, erfaren utställningsproducent och pedagog. Hon var medveten om förutsättningen att utställningen visas under en dag, även om den i vissa fall får stå kvar

en tid eller flyttas runt till olika platser. Med olika bilder förmedlade hon hur materialet kan placeras och sättas samman för att det ska bli visuellt intressant, skapa en berättelse och sammanhang och visade på hur besökaren kan vägledas för att materialet ska bli begripligt. Idéer för att få besökare att komma in i lokalen var av särskilt intresse. Hon uppmuntrade oss att ta ut svängarna och delade med sig av en mängd idéer. Ett par av dessa som är enkla att genomföra är att göra en tidslinje eller att placera materialet på olika nivåer. Hennes presentation finns tillgänglig på hemsidan för medlemmar efter inloggning.

Den följande föreläsningen handlade om marknadsföring för föreningar. Hur ambitiöst

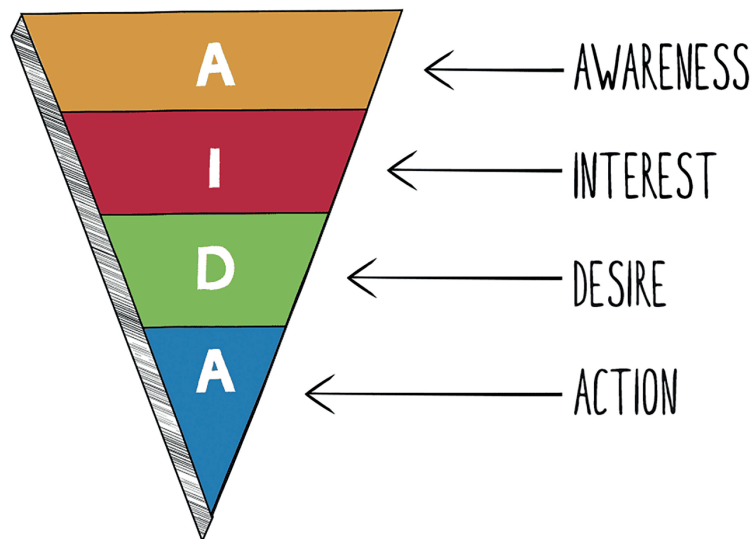
Tidig marknadsföring från Snättringe SK:s arkiv

eller fantastiskt programmet eller utställningen än är, så räcker det inte om ingen kommer dit. I samarbete med Folkuniversitetet höll Karin Ahlgren, kommunikations- och varumärkesstrateg, en kärnfull genomgång av hur arbetet kan planeras och genomföras. Vi fick också ett antal verktyg i form av modeller som kan vara till hjälp för att se vilka insatser som behöver göras. Marknadsföringen behöver inte bli en dyr historia. Genom att använda mun till mun metoden och utgå ifrån de som redan känner till föreningen och dess verksamhet går det att komma långt. Med hjälp av sociala medier går det att komma längre. Tänk på att mottagaren är huvudpersonen och gör det enkelt för den som vill engagera sig. Även Karins presentation finns bland medlemsmaterialen.

Vid båda tillfällena var det möjligt för deltagarna att ställa frågor kring sina specifika förhållanden. Det var många deltagare och omdömena efteråt var väldigt positiva.

/Malena Hofverberg

THE AIDA MODEL

ESSENTIAL MARKETING MODELS [HTTP://BIT.LY/SMARTMODELS](http://bit.ly/smartmodels)

IDROTTSMÄSSA
HUDDINGE CENTRUM

Torsdag 25, Fredag 26, Lördag 27, Söndag 28 april

Torsdag kl 19-23
På scenen kl 21 **Florodines kängurus 5 akrobater**

Fredag kl 19-23
På scenen kl 21 **PARNEVIK**

Lördag kl 18-24
På scenen kl 21 **Claes - Göran Hederström med The Oaks**

Söndag kl 13-23
Extra kl 13 **Karnevalståg genom HUDDINGE**
På scenen kl 20 **Harry Dahlgren**

Alla dagar **Jättetivoli, 5 Karuseller, nyhet för Sverige: Fri entré Astrojet Trabant Sky-lift**

HUDDINGE-ALLIANSEN
Huddinge IK, Huddinge SK, Snättringe SK, Svansta IF

ANSÖK NU!

FSL:s kultur- och forskningsstipendium 2023

Stipendiet delades första gången ut våren 2017 till två sökande, som senare har presenterat sin verksamhet i FSL:s medlemsblad Ordna & Vårda.

Stipendiet på 10 000 kr utgår som en helhet men kan också delas på två mottagare.

En viktig uppgift för FSL är att verka för att föreningsarkiv vårdas väl men också görs kända och används. Hela kedjan är viktig, och det kommer an på många engagerade personer ute i det ideella föreningslivet att dra sina strån till stacken. Det kan röra sig om särskilda insatser för att samla och ordna arkiv men också om att tillgängliggöra dem i form av t.ex. en utställning, en publikation, en nyskapande nätpresentation, en digitalisering. Men det kan även vara fråga om ny forskning på ett område där arkivet utgör en viktig kunskapskälla.

Vi vill alltså belöna kreativitet och aktivt arbete med arkiven. Den uppmärksamhet som stipendiet ger kan dessutom i sig själv skapa en positiv dynamik. Kultur och forskning är i denna mening två sidor av samma mynt.

Stipendiet kan sökas av en medlemsförening men också av en enskild medlem eller annan person som verkar i stipendiets anda. Det kan gälla både nyligen genomförda och pågående aktiviteter. Ansökan bör innehålla en konkret beskrivning av projektets syfte, finansiering och praktiska genomförande. För ansökan kan det räcka med en A 4-sida där syftet och användningen anges, gärna med en kostnadsberäkning. Mottagare av stipendiet förväntas att under året medverka i medlemstidningen Ordna & Vårda med en presentation av det genomförda projektet.

Välkomna med era ansökningar!

Om ni har frågor är ni välkomna att i första hand kontakta:

Kristofer Gisslén, e-post: kristofer@gisslen.net

Leif Pettersson, e-post: retis99@yahoo.com

Ansökan ska vara FSL tillhanda senast den 31 januari 2023.

Föreningsarkiven i Stockholms län
c/o Stockholms stadsarkiv
Box 22063
104 22 Stockholm

Instiftat i Stockholm oktober 2015

Styrelsen för Föreningsarkiven i Stockholms län /FSLi

Arkivens dag

12 november 2022

Årets tema *Myter och mysterier* bjöd på en oerhörd bredd och variation både ur tidsperspektiv och innehåll. Från mumier till spaningsplanet DC-3:an i form av skräck, skoj och detektivarbete fanns det något för alla. Här återges en del av vad som fanns med och förhoppningsvis kan det locka till arkivbesök under det kommande året.

På **Norrtälje** stadsbibliotek berättade Margareta Spång och Osa Albinson om "Mysteriet med de glömda kvinnorna" som lämnat spår i Norrtälje arkiv. Urban Johansson, historiker och arkivarie berättade om "Myt och mysterium i liv och död".

I **Vallentunas tre arkiv**; Folk- rörelsearkivet, kommunarkivet och bildarkivet, finns många historier och händelser som ibland är både hemska och helt obegripliga. I utställningen som pågår fram till 29 januari på biblioteket i Vallentuna kulturhus kan du få veta vad som egentligen hände den där mörka februarikvällen 1918 när Angans mejeri sattes i brand och varför

Carl Johan Ericsson besköts när han sommaren 1858 besökte svärföräldrarna i Frösunda.

Järfälla kommun visade bildarkivet på Jakobsbergs bibliotek. Christer Lokind från F 8 kamratförening höll föredrag om spaningsplanet DC-3:an försvann under ett uppdrag 1952 och återfanns år 2003. Föredraget handlade bland annat om verksamheten i Hangar 5 som spelade en viktig roll under kalla kriget.

Nacka lokalhistoriska arkiv som hade besöksrekord visade Ragnar Lindbergs utställning "Det okända Älta med omgivningar". Jane Morén berättade om sin nya bok "Sommarsystrarna på Visborgs minne"

som handlar om semesterhemmet i Nacka som Anna Johansson-Visborg grundade 1928. Det gick också att läsa spökhistorier kopplade till olika hus och platser i Nacka och se foton av dessa.

På **Estlandssvenskarnas arkiv** berättade Jonathan Lindström, författare och arkeolog, om sägner från Ormsö och Europa, och om hur modern sägenforskning låter oss följa människans berättande ända tillbaka till stenåldersjägarna under istiden.

Nynäshamns bild- och folkrorelsearkiv var öppet för den som ville se arkivet och Maria Landin berättade om trolldoms- och häxprocesserna i Sverige på 1670-talet. För den som ville få hjälp att lösa släktmysterier fanns Nynäshamns släktforskarförening på plats.

Den som var nyfiken på svartkonstböcker, sjukdomsbot och mytomspunna platser kunde bege sig till **Nordiska museets arkiv** och lyssna på originalinspelningar från skilda tider med människor som berättade om sina liv och minnen. Där höll också Magnus Källström från Riksantikvarieämbetet föredrag om runor och rungåtor.

Musik- och teaterbiblioteket och **Svenskt visarkiv** hör båda till Statens Musikverk. På fredagen höll de en rad föredrag där besökaren fick bekanta sig med mytomspunna artister, runmagi i ballader, monster i skillingtryck, dramatik om samhällslivets mysterier och mycket annat.

Stockholms stadsarkiv gästades av Tora Wall, folklorist och författare, som berättade om älvor som följt människorna genom århund-

Huddinge. Fotograf: Östen Andersson

raden och idag fått nya former i populärkulturen. Men fanns det några älvor i städerna? Stadsarkivets Ann-Sofi Forsmark hämtar inspiration från arkiven till sina böcker och berättade om mörka händelser, dolda platser och glömda olyckor som inspirerat henne.

Tranströmerbiblioteket hade ett föredrag med prisbelönta författaren Annika Sandén som levandegör historien i sina böcker. Hon berättade om spännande, dramatiska, kuriösa händelser, personer och mysterier under 1600-talet.

Som en del av ett omfattande program hedrade **Sigtunastiftelsens Bibliotek och Arkiv** minnet av nyligen bortgångne Svante Ögren, som bidrog till att tre mystiska samlingar kom till Sigtunastiftelsen samt visade ett urval ur samlingarna.

På **Riksarkivet i Täby** visade arkivarie Bo Lundström kartor och berättade om fantasifulla sjöodjur och mytologiska figurer som de är

utsmyckade med.

På Sjöhistoriska museet fick besökare höra vad sjöfolk var rädda för och vad de skröt om genom skeppshistorier och skrock från livet till sjöss i forna tider.

Medelhavsmuseet öppnade upp sina arkiv med fokus på de egyptiska samlingarna, visade dokumentation från Egyptiska museet och arkeologiska utgrävningar, fotografier från upptäckten av Tutanchamons grav, hieroglyfer och andra uråldriga dokument.

I **Regionarkivet Stockholms** digitala utställning gick det att lära sig mer om länsdetektiven som försökte lösa mysteriet med kaninmorden i Stockholm 1911, den spöklika stationen Kymlinge och vad som hände med den drogsamling som hittades på Sabbatsbergs sjukhus på 1940-talet.

Föreningsarkivet i Danderyd höll öppet och visade det vackra målade standaret från IOGT Danderyd.

Arkivföreningen Upplands

Väsby informerade om sitt arbete och vikten av att föreningsarkiven bevaras för framtiden som en del av det gemensamma kulturarvet.

FSL arrangerade i samarbete med föreningar och **Huddinge kommun** Arkivens dag på Folkes i Huddinge centrum. På temat "Föreningsliv i Huddinge" ville vi sätta fokus på det rika föreningslivet och förmedla vad som finns i arkiven. Fyra föreningar visade handlingar ur sina arkiv; Huddinge hembygdsförening, Huddinge filmstudio, Karin Boye sällskapet och Snättringe SK. FSL berättade om sin verksamhet och arkivering samt förevisade Arkivregister Stockholms län.

Tack till alla arrangörer som har gjort Arkivens dag 2022 till ett så spännande och innehållsrikt år. Vi hoppas att både besökare och arrangörer vill delta 2023 då temat är "Färg och Form".

*/Malena Hofverberg
FSL*

Hägersten förr och nu

I samband med Arkivens dag bjöd Hägerstens hembygdsförening in till en helg 12-13 november på temat "Hägersten förr och nu". På Midsommargården vid Telefonplan berättade vi om människor, industrihistoria och boendemiljöer i Hägersten.

Vi visade flera av de många skärmutställningar med fotografier som föreningen har gjort och bevarar, bland annat en helt ny sådan med foton av fotograf Carl Sunnegårdh som var mycket aktiv i Midsommarkransen. Vi visade fyra filmer om området. Vi hade barnrum med pyssel och vi hade bokbord. En vandring genomfördes apropå årets Stockholm läser-bok "Huset vid Flon" av kransenbon Kjell Johansson. I den skildras fattiga och utsatta människor i efterkrigstidens arbetarförort Midsommarkransen.

*Många besökare lockades till föreläsningarna på Midsommargården.
Fotograf: Annika Dominicus.*

Generösa och engagerade medlemmar stod för caféet med hembakat bröd av många olika slag.

Vi ordnade dessutom fyra föreläsningar. En av dem handlade om LM-stadens historia (LM Ericson låg vid Telefonplan). En annan föreläsning handlade om de många byggplaner som nu finns för Hägersten och i en tredje föreläsning berättades om området utifrån gamla fotografier. Den fjärde var mera ett samtal mellan personer i Hägersten som i början av 1980-talet uppförde arbetarspelet "Spelet om Hägersten" i Vinterviken. Både hyres- och spårvagnsbojkott i Aspudden skildrades i den pjäsen. Vår förening fick en samling fotografier från en av dem som deltog i arbetet med spelet. Det blev intressanta, trevliga och intensiva dagar med många besökare.

*Eva Hult
medlem av Hägerstens
hembygdsförenings styrelse*

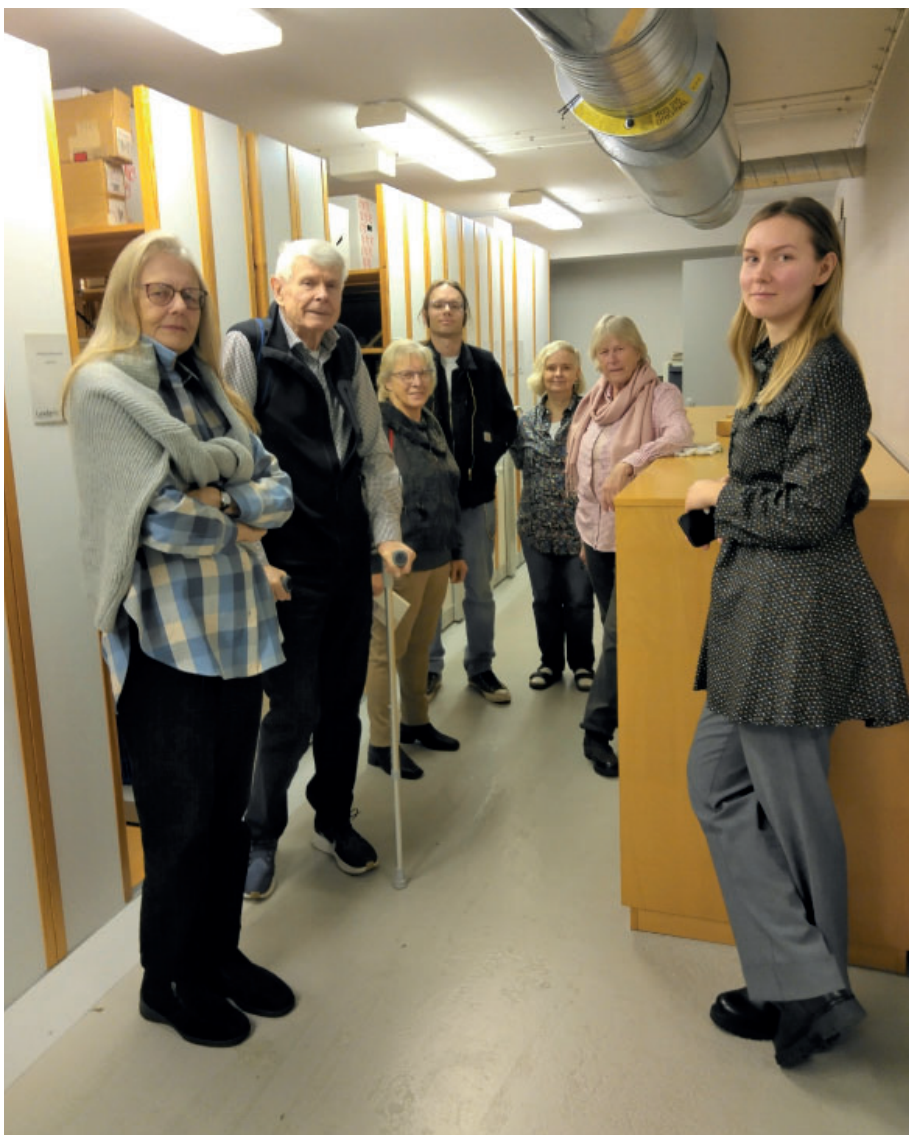
Studiebesök på Nacka lokalhistoriska arkiv

Den 23 november besökte FSL Nacka lokalhistoriska arkiv som ligger i kulturhuset Dieselverkstan i Sickla. Robin Zander och Kino Augustsson tog emot och visade föreningshandlingar.

Dieselverkstan fyllde 20 år som kulturhus den 17 september i år. Här huserar Nacka lokalhistoriska arkiv sedan start. Lokalen är trevlig att besöka och ändamålsenlig. Det finns två forskarplatser och fortfarande gott om plats i hyllorna. Med sin placering i Dieselverkstaden och direkt anslutning till biblioteket är det ett kort steg för den ovane arkivbesökaren att titta in. Närheten till andra kulturverksamheter sätter också verksamheten i ett sammanhang som bjuder in till nyttjande av arkivet. Tidigare har det legat i Nacka Forum och från första början i Nacka Nämndhus.

Vi blev väl mottagna av Robin och Kino som visade föreningsarkiv och andra enskilda arkiv. Vi tittade bland annat på olika gårdsarkiv med handlingar från 1700-talet. Som anställda i arkivet hjälper de nya och gamla Nackabor eller andra intresserade att hitta foton och andra handlingar. De berättade att författare är återkommande besökare. Personalen bidrar även med material till Nackas kulturhistoriska utställningar och vandringar samt arrangerar Arkivens dag.

I arkivet finns över 60 000 fotografier. Det kommer sig av att fotografen och hembygdsmannen Eric Ericsson utannonserade en tävling i Nacka Nyheter 1948 om den bästa Nackabilden vilket fick bilderna att strömma in. Det är denna samling som blev grunden för arkivet.

Medlemmar från FSL med Robin Zander och Kino Augustsson längst bak i mitten.

Insamlandet av bilder pågår fortfarande genom att allmänheten uppmuntras att dela med sig av sina bilder. Utöver foton finns det lokala tidningar, ritningar och filmer.

Efter visningen bjöds vi på fika och deltagarna som representerade tre av regionens lokala föreningsarkiv fick samtala och utbyta erfarenheter.

Tack återigen för ett givande och trevligt studiebesök hos er!

*/Malena Hofverberg
FSL*

Arkivet är öppet för besökare tisdag till fredag kl. 10-16 med lunchstängt mellan kl. 12-13.

De välkomnar både drop-in och förbokade besök.

Adress: Markusplatsen 17 i Sickla. Tel: 08-718 90 78, E-post: lokalhistoriska@nacka.se

Stadshuset fyller 100 år

Stockholms stadsarkiv uppmärksammar det med en rad föredrag och evenemang med start 19/1 2023.

19/1 - Vi som byggde Stadshuset med Mats Hayen.

9/2 - Axel Wallert och pannåerna i Stadshuset med Ann-Charlotte Backlund

Båda kl. 17.30 på Stadsarkivet Liljeholmskajen.

Golvarbete i blivande Blå hallen. Podiet och trappan till höger. Okänd fotograf, 1918. Stadsmuseet i Stockholm

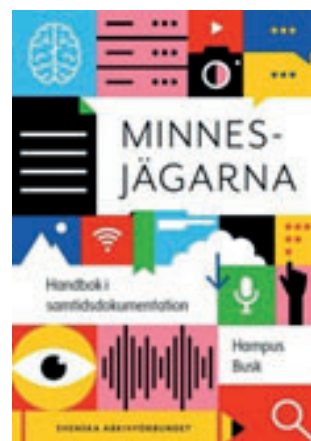
Boktips!

MINNESJÄGARNA – Handbok i samtidsdokumentation.

När coronapandemin svepte fram våren 2020 uppmanade Svenska Arkiv-förbundet sina medlemmar till samtidsdokumentation. Målet var att fånga skeendet där och då medan det hände, och inte vänta till senare för att samla in material. De arkivaktiva önskade sig i sin tur handfasta tips i hur man samtids-

dokumenterar. I Arkivsverige började man snart dela tips, verktyg och metoder med varandra. Den här boken föddes ur den processen. Författaren Hampus Busk utgick från alla tips och verktyg som delades under pandemiåren och byggde vidare med intervjuer och research. Resultatet blev en handbok i samtidsdokumentation.

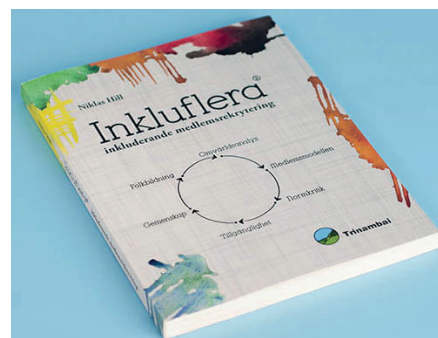
Finns att beställa på <https://arkivforbundet.se>

Trinambai beskriver sig som bokförlaget som sätter civilsamhället på kartan. I år har de kommit ut med "Demokrati på köpet? Demokratisynen i svenska föreningshandböcker 1949-2010" och antologin "Lärande i Civilsamhället". En tidigare bok, **Inkludera - inkluderande medlemsrekrytering** kan vara av intresse för flera av våra medlemmar som önskade

stöd med detta i samband med marknadsföringskursen.

Finns att köpa hos trinambai.se. Kostnad: 270 kr + frakt. Rabattkoden Ordna & Vårda ger tio procent rabatt på allt t.o.m. den 31 januari 2023.

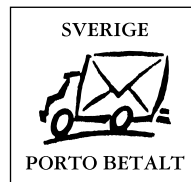

Författare Ann-Sofi Forsmark medverkade på Stockholms stadsarkiv och berättade om sitt skrivande.

Författare Ann-Sofi Forsmark medverkade på Stockholms stadsarkiv under Arkivens dag. Hon skriver spänningsromaner för unga där nutida intriger vävs samman med historia och magi. Den nyligen utkomna kriminal-

romanen Dödsdansen utspelar sig hösten 1885, i skuggan av en av Stockholms värsta dödsolyckor.

Nominera till styrelse och revisorer

Vill ni att föreningarnas historia bevaras och vill verka för att fler föreningars arkiv får en plats i region Stockholm? Nominera ledamöter till styrelsen och revisorer för Föreningsarkiven i Stockholms län.

FSL finns för att ge stöd åt föreningarna i Stockholms län när det gäller arkivfrågor. Ett centralt uppdrag är att öka intresset för att bevara föreningarnas arkiv. Det görs genom att bland annat verka för fler arkivföreningar och hålla utbildningar för medlemmarna.

Valberedningen verkar för att behålla balansen mellan yrkesverksamma arkivarier och föreningsverksamma i styrelsen.

Nominera senast 19 december 2022, vidtala den ni nominerar och lämna namn, kontaktuppgifter och motivering till varför personen nomineras.

Skicka din nominering till sissella@outlook.com

Hälsningar
Valberedningen
Sissella Helgesson, sammankallande

Inbjudan till FSL:s årsmöte 2023

FSL:s årsmöte hålls 30 mars 2023 kl. 17.00.

I kommande Ordna & Vårda och på webbsidan lämnas uppgifter om lokal och anmälan.

Motioner ska vara styrelsen tillhanda senast 30 februari 2023.

Dagordning och årsmöteshandlingar kommer att publiceras på FSL:s webbsida senast 16 mars 2023.

**Varmt välkomna!
FSL:s styrelse**

2023

Aktuell information och anmälan finns på fslarkiv.se. Under januari planerar vi ett större underhåll av vår hemsida. Om det innebär problem med att anmäla sig så kontakta kansliet.

JANUARI

19 Kurs: Ordna ditt arkiv, kl. 16-18.30, Stadsarkivet, Kungsklippan

FEBRUARI

2 Kurs: Digitala bilder, 16-18.30, Stadsarkivet, Kungsklippan

16 Fortsättningskurs i arkivering 16-18.30, Stadsarkivet, Kungsklippan

MARS

30 Årsmöte kl. 17.00

Cod Ful

önskar FSL
alla medlemmar och läsare!

Ordna & Vårda ges ut av Föreningsarkiven i Stockholms län, FSL, med stöd av Region Stockholm, Riksarkivet och Stockholms stad.
Org.nr 802400-1391 **Postadress** c/o Stockholms stadsarkiv, Box 22063, 104 22 Stockholm **Besöksadress** Kungsklippan 6. Tel 08-508 283 42
Hemsida www.fslarkiv.se **E-post** fsl@fslarkiv.se
Ansvarig utgivare Therese Tedeblad
Redaktionen Therese Tedeblad och Malena Hofverberg
Layout Hasse FotoSättare **Tryck** Adegraf AB.
Manusstopp Ordna & Vårda nr 1 2023 – 30 januari 2023

